

तित्ज तोच्छीकरणे, चुरा० उभ० सक० सेट् । तेजयति ते
अतीतित्जत् त । “कुहुमचापमतेजयदंशुभिर्हिमकरः” रघुः
“तेजयित्वा तु तत्सेव्यम्” रामा० अर० ३१ स० ।
“तेजिता बलदर्पाभ्याम्” हरिवं० ५२०८ । “सा मयोक्तेन
तेजिता” ८६४४ श्लो० । तेजः ।

तित्ज चान्त्तो क्षमायां स्वार्थे सन् निशाने न सन् स्वा० आत्म०
सक० सेट् । तितित्चते तेजते । अतितित्चिष्ट अतेजिष्ट ।
“आगमापायिनो नित्यास्तांस्तित्चिष्ट भारतः” गीता
“हिंसं घृणिं तित्चिष्टते” शत० ब्रा० ३।१।२।१४ ।
“अतिवादांस्तित्चिष्टे” मनुः “आपस्ते पादं तित्चिष्टान्ता-
मलमापस्तित्चिष्टम्” भा० शा० ८।१७० अ० “तित्चि-
ष्टान्ते अभिशक्तिं जना नाम” ऋ० ३।२०।१ ।

तित्जिन पु० तित्ज-इनच् किञ्च । चन्द्रे उणा० ।

तित्तिशु पु० तित्त्वकट्टचे लोभद्रुमे । “न्ययोधान्त्वत्यित्त्वक-
हरिद्रुमयोः” कात्या० श्रौ० सूत्रे “तित्त्वकस्तित्तिशुः”
कर्कः ।

तित्गृही स्त्री त्रिवृति (तेओङी) शब्द० ।

तित्तउ पु० तन-डउ सन्त्व डउ इति निर्देशात् न सन्धिः ।
१ चालन्याम् अमरः । २ क्लृते न० उज्ज्वलदत्तः । “सुद्रुक्छिद्र-
सभोपेतं चान्नं तित्तउ सृष्टमित्युक्तेरस्य क्लीबत्वमपि ।
“सक्तुमिव तित्तउना पुनन्तः” ऋ० १०।७।१।२। “इमासृच-
मधिकृत्य” निरु० ४।६। “तित्तउ परिपवनं भवति तत-
वद्वा तुच्चवद्वातिलमातुल्लभति वा” धन्यथा निरुक्तिरुक्ता
क्लीबत्वञ्चोक्तम् ।

तित्तिच्छ वि० तित्ज-स्वार्थे सन्-अच् । १ शीतोष्णादिद्वन्द्वसो-
ढरि २ ऋषिभेदे पु० तस्य गोत्रापत्यं गर्गा० यञ् । तै-
तिच्छ्य तद्गोत्रापत्ये यून्यपत्ये यजन्तत्वात् फक् । तैति-
चप्रायण तद्गोत्रजे यून्यपत्ये पुंस्त्री० ।

तित्तिक्षा स्त्री तित्ज-स्वार्थे सन् भावे अ । १ क्षमायां शीतो-
ष्णादिद्वन्द्वसङ्घने “सङ्घनं सर्वदुःखानामप्रतीकारपूर्वकम् ।
चिन्ताविलापरहितं सा तित्तिक्षा निगद्यते” विवेकचू० ।
सा संजानाऽस्य तार० इतच् । तित्तिक्षित चान्ते
सोढरि जटाधरः ।

तित्तिक्षु वि० तित्ज-स्वार्थे सन्-उ । तित्तिक्षाशीले । “शान्तो
दान् उपरतस्तित्तिक्षुः अज्ञावान् समाहितो भूत्वा आत्म-
न्यात्मानसवलोकयेत्” वेदा० सा० धृता श्रुतिः । “अक्रोधनः
क्रोधनेभ्यो विप्रिष्टस्तथा तित्तिक्षुरतित्तिक्षोर्विशिष्टः”
भा० आ० ८७ अ० ।

तित्तिभ पु० तित्तीति भणति भण-ङ् । इन्द्रगोपकीटे खद्योते
हेमच० । [स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।

तित्तिर पुंस्त्री० तित्तिरि+पृषो० । तित्तिरिखगे राजनि०
तित्तिर न० तिल-क वा० द्वित्वञ्च । १ नन्दके (नान्दा) सृष्टमये
पात्रभेदे २ तैत्तिरकरणे इतिलपिञ्चट् च अजयपालः

तित्तिर पुंस्त्री० तित्ति इति शब्दं रौति क्-वा० ङ ।
(तित्तिर) खगभेदे शब्दर० स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।
“कपिञ्जलास्तित्तिराश्च कलविङ्काश्च सर्वशः” “तस्माद्दत्ता-
द्विनिष्पेतुस्तित्तिरास्तस्य पाण्डव !” भा० उ० ८८० ।

तित्तिरि पु० तित्ति इति शब्दं रौति क्-वा० ङि । (तित्तिर)
खगभेदे अमरः । स्त्रियाममनुष्यजातित्वात् “इतोऽमनु-
ष्यजातेः” पा० ङीष् । तित्तिरिः कृष्णवर्णः स्वात् स ल
गौरः कपिञ्जलः । तित्तिरिर्वर्णदो ग्राही ष्टिका-
दोषत्वयापहः । श्वासकासञ्चरहरस्तस्माद्गौरोऽधिदो
गुणैः” भाव० प्र० । तित्तिरिर्हृदयप्रहणेन याज्ञवल्क्य-
वान्यजुर्मौहिष्य सुनिभेदे तत्कथा “वैशम्पायनशिष्य
वै चरकाध्वर्यवोऽभवन् । यञ्चे र्वर्द्धहत्याऽहृत्तपण्यं
खगुरोर्ब्रतम् । याज्ञवल्क्यश्च तच्छिष्य आहाहो भगवन् !
कियत् । चरितेनात्मसाराणां चरिष्योऽहं सुदुश्चरम् ।
इत्युक्तो गुरुरप्याह कुपितो याहालं त्वया । विप्राव-
मन्वा शिष्येण मदधीतं त्यजाश्रिति । देवरातसुतः
सोऽपि कर्त्विता यजुषां गण्यम् । ततो गतोऽथ सुनयो
ददृशुस्तान् यजुर्गणान् । यजुंषि तित्तिरा भूत्वा तल्लो-
लुपतयाऽऽददुः । तैत्तिरीया इति यजुःशाखा आसन्
सुपेशालाः । भाग० १२।६।५८ ।

तित्तिरिणा प्रोक्तमधोयते कृष्ण् । तैत्तिरीय तित्तिरिप्रोक्त-
च्छन्दोब्राह्मणाध्ये तेषु व० व० । तित्तिरिणा अधीता
अण्, ङीष् । तैत्तिरी कृष्णयजुःशाखायां स्त्री ।

तित्तिरीका न० तित्तिरेः पक्षदाहेन जातम् वा० ईक । तित्ति-
रिपक्षदाहेन जाते अञ्जनभेदे । “अञ्जनं तित्तिरीकञ्च
नलदं पत्रसुत्पलम्” सुश्रु० । अत्र तिलिङ्गीकमिति पाठा-
न्तरम् । दग्धतिलिङ्गीकजातेऽञ्जने इति तदर्थः ।

तित्थ पु० तित्ज-थक् नि० जलोपः । १ वज्रौ २ कासे च सि० कौ०
३ कासे त्रिका० । ४ प्रावृट्माले संक्षिप्तसा० ।

तित्थि(थी)पुंस्त्री० अत-इथिन् पृषो० वा ङीष् । १ प्रवृद्धशु
चन्द्रकलाक्रियारूपसु प्रतिपदादिषु, अमरः २ प्रवृद्धश-
सङ्ख्यायाञ्च । अस्य निरुक्तप्रादिकं कालमाधवीये उक्तं यथा
“अथ तित्थयोनिर्णीयन्ते । तत्र तित्थशब्दस्तनोतेङ्गि-